

КОРРУПЦИЯ

Коррупцияга қарши 3

№44-45
2019-йил, 4-йун
Сешанба (32.535)

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

1918-йил 21-йундан чиқа бoshлаган

O'zbekiston OVOZI

Улуғлардан улуғимсан, Ватаним!

Тошкент вилояти сайёҳлик соҳасида улкан салоҳиятга эга. Вилоятда 930 та сайёҳлик объекти, 10 минг 185 ўринли 155 та меҳмонхона ва дам олиш маскани мавжуд. Ўтган йили вилоятга 1 миллион 368 минг сайёҳ келган. Бу аввалги йилларга таққослаганда 3 баробар кўп.

ОДАМЛАР БУГУНИДАН МАМНУН БЎЛИБ, ЭРТАНГИ КУНИГА ИШОНЧ БИЛАН ЯШАШИ КЕРАК

Нурафшон шаҳрида 3 июнь кuni Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида Тошкент вилояти фаоллари, ҳокимлар ва секторлар раҳбарлари, вазирлик ва идоралар мутасаддилари иштирокида йиғилиш бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари ўзи бевосита жойларга бориб, раҳбарларни юбориб, энг долзарб масалалар ҳал қилинаётгани, ҳамма жойда ўзгариш бўлаётгани, лекин Тошкент вилояти «уйғунмаётганини» таъкидлади.

Вақт шиддат билан ўтпти. Ҳар бир кун, ҳар бир дақиқа ганимат. Биз сиёсатни белгилаб, янги-янги имкониятлар яратаямиз. Мутасаддилар қаттиқ талаб қилиб, қуйи тизимдаги раҳбарлар жон куйдириб ишлаб, натижани таъминлаши керак. Одамлар қуруқ гапни кўтармайди. Тошкент вилоятида эса жонланиш кузатилмаяпти. Қани рақобат, қани илм, қани натижа, қани ташаббус, дея мурожаат қилди Шавкат Мирзиёев йиғилиш иштирокчиларига. Катта иқтисодий салоҳият мавжуд бўлату-

риб, вилоятдаги резерв ва имкониятлар тўлиқ ишга солинмаётгани, саноат соҳаси ҳанузгача бир нечта йирик корхона билан чекланиб қолётгани кўрсатиб ўтилди. Бўка, Покент, Паркент, Оҳангарон, Бекобод, Қуйи Чирчиқ, Оққўрғон ва Чиноз туманларида саноат ривожини кўрсаткичлари пастлигича қолмоқда. Қуйи Чирчиқ, Бекобод, Оҳангарон, Покент ва Бўка туманларида аҳоли жон бошига хизмат кўрсатиш ҳажми мамлакат бўйича ўртача кўрсаткичдан 2-3 баробар кам.

Йиғилишда тадбиркорлик ва қишлоқ хўжалиги, бандлик, ижтимоий шароитларга доир долзарб масалалар муҳокама қилинди.

Президент Тошкент вилояти иқтисодиётини ривожлантириш, янги корхоналар ва иш ўринлари яратиш бўйича муҳим вазифаларни белгилаб берди.

Давоми 2-бетда. ▶

ЎзХДП Марказий Кенгашида

Навбатдан ташқари пленум

Пленумда Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги партия фракцияси аъзолари, ҳудудий партия ташкилотлари раҳбарлари, маҳаллий Кенгашлар депутатлари иштирок этди.

Давоми 2-бетда. ▶

ИНСОН ҚАДРИ

ОНАЖОНИМНИНГ ОЗОДЛИККА ЧИҚИШИ

Президентимизнинг тугилган кунимга бебаҳо совғаси бўлди, — дейди наманганлик 8-синф ўқувчиси Мухтасар.

Тошкент вилояти Зангиота туманида жойлашган жазони ижро этиш аёллар муассасаси ва манзил калонияда 31 май кuni сайёр суд мажлислари ўтказилиб, 19 нафар аёл озодликка чиқарилди.

Жорий йилда учинчи марта бу муассасадаги аёлларнинг мурожаатлари судлар томонидан кўриб чиқилмоқда. Наврўз байрамидан икки кун олдин 17 нафар аёл жазони ўташдан муддатидан илгари озод қилинган эди.

2019 йил 19 апрелда эса маҳкума аёллардан 6 нафарининг мурожаатлари Олий суднинг жиноят ишлари бўйича судлов хайъатида назорат тартибда кўриб чиқилиб, уллар содир этган қилмишидан чин кўнгилдан пушаймонлиги, ахлоқан тузалиш йўлига ўтганлиги ҳамда жазонинг асосий қисmini ўтаганлиги ҳисобга олиниб, жазодан озод этилиб, оиласи бағрига қайтарилган эди.

4

Ватан тупроғи

Яқин Шарқдаги қуролли можаролар ҳудудидан олиб келинган юртдошларимга бағишлайман.

Бир юз эллик опти жон, тавбалар айтиб келди, Ватанга қайтиб келди, Ватанга қайтиб келди... Эй, чангал-урмонларда адашган дилбандларим – Сизга боқиб яроқдай, титрар банду бандларим. Қариндошу қондошу кўзимнинг гавҳарисиз, Шу заминга битилган сизнинг сардафтарингиз. Боқингиз сарҳадик, қарашингиз гирёнли, Ай, дўстлар-ей! Дунёда адашмаган жон борми?! Гуноҳлар тўлқин ювган излардай ўчирилди, Кечирилди хатолар, ҳаммаси кечирилди. Боласига меҳри чўғ, танти ўзбек эли бу, Қўқис қўқдай беловен, Элбосшимиз феъли бу! «Авф» деган қутлуғ сўз бор, ўзбекининг лисонида, Меҳру муҳаббат бисёр ушбу калом қонида. Авф туйғули дилларда ёнган хайрат чироғи, Темурбек Боязидга ҳурмат кўрсатган чоғи. Байдахонни оналик тахтига кўргач лозим. Мирзо Бобур қошида Ҳиндистон қилди таъзим. Булар-ку, олис тарих, мазийдан олис садо, Ва, лекин, бу сасларга не ҳикматлар маҳлиё. Ҳаёт эса бешафқат, йўллар беҳад чигалдир, Инсон умри азалдан нотўқис, нотугалдир. Очун дўйилмиш хилқат, гоҳ нур, гоҳ қуюн бўлган, Ҳаттоки, Одам Ато шу қўлда уйин бўлган. Вақтнинг ҳар лаҳзаси чийлаб тирик жонларни, Темирчи боқсонидай тоблағай инсонларни. Айбига бўлиб иқро, хатосин англаганга, Тўпроғига бош қўйиб, ҳақ йўлни танлаганга; Оппоқ тонгдек очикдир, юртимизнинг эшиги, Ўзбекистон, ҳур дийр — меҳру вафо бешиги. Эй! Неча йил қафасда сарнигун бўлган қўшлар, Энди хурсиз! Энди йўқ, ваҳжор кўркув, тушлар. Энди азиз тупроққа, сарфлаб бор кучингизни, Меҳнатдан олинган барча аламу ўчингизни. Буни икки ўт аро юрганлар ҳам билсинлар, Қалбларга юрт туйғусин, байроқ қилиб илсинлар. Келсинлар ўз кўргони, муҳташам ўз боғига, Ўз боғи – боғбонининг, кибриё ардоғига. Бугун рўза-рамазон, эзгу-ҳислар нафлдир, Ҳар тола сочингизга боғбонингиз қафилдир. Бир орзу, бир мақсадга тикиб жону жаҳонни, Чаманларга бурқайлик она юрт — Онажонни!

Абдусайд КҮЧИМОВ
3.06 2019 йил

ИНСОНПАРВАРЛИКНИНГ ЮКСАК НАМУНАСИ

Мамлакатимизда бугунги кунда олиб борилаётган кенг қўламли ислоҳотлар, улкан бунёдкорлик, маънавий соҳадаги туб ўзгаришлар замирида азалдан халқимизга хос бўлган бағрикенглик ва кечиримлилик фазилатлари мужжасам.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфасини янада обод қилиш, янги ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектларни барпо этиш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Булардан қўзланган ягона мақсад – халқимиз фаровонлигини юксалтириш, ахлоқга муносиб турмуш шароитини яратишдан иборат.

Мана шундай янгилиниш жараёнларида фаол иштирок этаётган фуқароларимиз билан бир қаторда, ҳаёт йўлларидан адашиб, ҳозирги вақтда хатолардан тўғри хулоса чиқарган юртдошларимизга мамлакатимиз раҳбарининг ҳисса қўиши учун яна бир бор имконият бериш – жамиятимизнинг инсонпарварлик ва адолат тамойилларига уйғун ва ҳамоҳангдир.

Маълумки, жиноят содир этган шахс нафақат ўзининг, балки фарзандлари, ота-онаси, қадам қариндошларининг ҳам келажаги ва тақдирига таъсир ўтказмасдан қолмайди. Озодликдан маҳрум бўлган киши азиз фарзандларини ўз меҳридан айириб, ота-оналарини ҳам айрилик доғига мубтало қилади.

Шу сабабли, хато қилган ва бугунги кунда қилмишига чин дилдан пушаймон

бўлган шахсларни кечириб – юксак инсонпарварлик намунаси бўлиб, у яқин инсонини изтироб ва интизорлик билан кутаётган бутун бир оилани янгидан ҳаётга қайтариш билан баробардир.

Ана шу ҳолатларни инобатга олиб, бугун Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев муборак Рамазон ҳайитини нишонлаш арафасида давлатимиз гуманистик сиёсатининг ҳамда халқимизга хос эзгулик ва меҳр-оқибат, кечиримли бўлиш каби олижаноб фазилатларнинг амалий тасдиғи сифатида «**Жазо муддатини ўтаётган, қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига катъий ўтган бир гуруҳ шахсларни авф этиш тўғрисида»**ги Фармонни имзолади.

Мазкур инсонпарварлик акти – давлатимизнинг ҳар қандай ҳолатда ҳам фуқаролар учун ғамхўрлигининг ёрқин мисолидир.

Зеро, жиноятга қўл урган, боши деворга текиндан сўнг адашганлигини тушуниб етган одамларни авф этиш – муқаддас динимизнинг ҳам асосий арканларидан бири саналади.

Фармонга мувофиқ, содир этган жинояти учун озодликдан маҳрум қилиш

жойларида жазо ўтаётган, қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига катъий ўтган 575 нафар фуқаро авф этилди.

Уларнинг 361 нафари жазодан тўлиқ озод қилиниб, ота-онаси, фарзандлари ва яқинлари бағрига қайтарилди, шунингдек, 214 нафар шахснинг озодликдан маҳрум этиш жазо муддатлари қисқартирилди.

Авф этилганларнинг 7 нафарини 60 ёшдан ошган шахслар, 6 нафарини аёллар, 1 нафарини чет эл фуқароси ташкил этади.

Давлатимиз раҳбари Фармонда қайд этганидек, жиноят содир этган шахсларни фақат жазолаш эмас, балки «**Жаҳолатга қарши маърифат**» ғояси асосида қайта тарбиялаш, уларнинг ўз ҳалол меҳнати билан жамиятга муносиб ўрин эгаллаши учун барчамиз бирдек масъулмиз.

Шунга қўра, Фармон ижросини таъминлаш мақсадида авф этилган шахсларнинг ижтимоий мослашуви, уларни фойдали меҳнатга жалб этиш ва соғлом турмуш тарзини йўлга қўйишига кўмаклашиш юзасидан масъул вазирликлар, идоралар ва ҳокимликларга тегишли топшириқлар берилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2019 йил 4 июндан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисобларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун ҳорижий валюталарнинг сўйма ниёбатан қуйидаги қийматини белгилади.)*

1 АҚШ доллари	8513,57	1 Қувайт динори	28007,01	1 Миср фунти	509,18
1 ЕВРО	9507,10	1 Малайзия ринггити	2032,36	1 Австралия доллари	5906,71
1 Россия рубли	130,41	1 Хитой юани	1233,37	1 Туркия лираси	1458,50
1 Англия фунт стерлинги	10753,49	1 Сингапур доллари	6198,90	1 СДР	11728,46
1 Япония иенаси	78,64	1 Швейцария франки	8506,76	1 Канада доллари	6300,75
1 Жанубий Корея вони	7,17	1 БАА дирҳами	2318,01	1 Украина гривнаси	317,14

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Нурафшон мамлакатимизда шаҳарсозлик бўйича янги тажриба майдони бўлмоқда.

ОДАМЛАР БУГУНИДАН МАМНУН БЎЛИБ, ЭРТАНГИ КУНИГА ИШОНЧ БИЛАН ЯШАШИ КЕРАК

2019-2020 йиллар учун умумий қиймати 39 триллион 833 миллиард сўмга тенг 784 инвестиция лойиҳасидан иборат янги ҳудудий дастур шакллантирилгани қайд этилди. Уларнинг 15 таси давлат аҳамиятига эга йirik лойиҳа бўлса, 769 таси хусусий бизнес ва инвесторлар иштирокида амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтган кичик бизнес субъектларининг 17 фоизи ишламаётгани, Ангрен шаҳри ва Чиноз туманида бу кўрсаткич 30-33 фоизга чиқиб кетгани танқид қилинди. Уларнинг фаолиятини тиклаш, ўз бизнесини бошламоқчи бўлган оилаларга «Ҳар бир оила – тадбиркор» дастури доирасида жорий йилда 350 миллиард сўм миқдорда имтиёзли кредитлар ажратилиши бўйича топшириқ берилди. Таълим бўлса, яна қўшимча маблағ ажратилади.

Нима учун оилавий тадбиркорлик, уйларда паррандачилик, чорвачилик, томорқачилик бўлсин, даямиз? Одамларнинг даромади ошиши, тўлов қобилияти юқори бўлиши керак, деди давлатимиз раҳбари.

«Ангрен» эркин иқтисодий зонасида 470 гектар ва «Бўстонлик-фарм» зонасида 20 гектар майдон ханузгача лойиҳалар билан тўлдирилмаган. Шу сабабли «Ангрен» эркин иқтисодий зонаси Жанубий Кореянинг «Инчон» эркин иқтисодий зонасига ишончли бошқарувга берилгани маълум қилинди.

Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, вилоят ҳокимининг инвестициялар бўйича ўринбосарига вилоятдаги 20-30 тадбиркорни танлаб, Корея Республикасида 470 гектар ва «Бўстонлик-фарм» зонасида 20 гектар майдон ханузгача лойиҳалар билан тўлдирилмаган. Шу сабабли «Ангрен» эркин иқтисодий зонаси Жанубий Кореянинг «Инчон» эркин иқтисодий зонасига ишончли бошқарувга берилгани маълум қилинди.

публикасига хизмат сафарини ташкил этиш вазифаси топширилди. Тадбиркорлар «Инчон» эркин иқтисодий зонаси фаолияти билан бевосита танишади.

Давлатимиз раҳбари Тошкент вилоятидаги иқтисодий ва коммунал соҳаларга оид масалаларга алоҳида эътибор қаратди.

Вилоятда аҳолининг атиги 64 фоизи марказлашган ичимлик суви билан таъминлангани жиддий муаммо. Бу – ҳисобот кўрсаткичи. Амалда бу рақам 40-50 фоиз. Бўша, Қўйи Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ туманлари ва Нурафшон шаҳрида 30 фоизга ҳам бормайди. Шундай шароитда раҳбарлар қандай қилиб кабинетда хотиржам ўтиради, деди Шавкат Мирзиёев.

Бу муаммони ҳал этиш мақсадида жорий йилда 440 километр ичимлик суви тармоқлари ва 301 та сув иншоотида қурилиш-таъмирлаш ишларини бажариш режалаштирилган. Осиё тараққиёт банки иштирокидаги 144 миллион долларлик ушбу лойиҳанинг биринчи босқичи доирасида қурилиш ишлари бошлаб юборилган.

Вилоятда долзарб бўлган яна бир муаммо экология билан боғлиқ. Тошкент шаҳридаги маиший қишлоқлар ташланган Охангарон туманидаги полигон 98 фоизга тўлган. Уни ёпиб, янчисини қуриш керак. Бу тазалик, аҳоли саломатлигини таъминлаш учун муҳим аҳамиятга эга, деди давлатимиз раҳбари.

Ичимлик суви, оқова тизими объектлари билан бирга умумий ўрта таълим ва соғлиқни сақлаш, автомобиль йўллари билан боғлиқ муаммоларни тезкор ҳал қилиш бўйича топшириқлар берилди.

Бунинг учун қўшимча равишда 1 триллион 100 миллиард сўм маблағ ажратилиши маълум қилинди. Президентимиз Нурафшон шаҳрида бош режа асосида амалга оширилаётган бунёдкорлик лойиҳалари билан танишди.

Бу шаҳар 2017 йили Тошкент вилояти маъмурий марказига айланган бўлиши керак. Албатта, бунинг учун ҳар бир лойиҳани пухта ишлаш, узқичи қўлаб иш тутиш керак, деди давлатимиз раҳбари.

Нурафшонда канализация тармоғи умуман талабга жавоб бермас эди. Мажмурий тазалик иншооти бутун шаҳарни қамраб ололмади. Шу боис қурилиш давомида муҳандислик коммуникациялари бутунлай янгиланди.

Шаҳарнинг марказий Тошкент йўли кўчаси ҳам янгидан барпо этилмоқда. Кўча бўйидаги бир қаватли эски иморатлар ўрнида 7 ва 9 қаватли уйлар, сервис шохобчалари, саломатлик марказлари, гипермаркетлар қурилиши бошланган. Ҳар бири бино олдида автомобиль тўхташ жойлари бўлиши кўзда тутилган.

Тўрт полосали магистрал автомобиль йўли билан бирга ички йўл ҳам қуриляпти. Велосипед ва педдалар йўлакчаларига жой ажратилган. Ирригация тармоқлари учун янги турдаги ёпиқ ланглар ўрнатилиб, кўча бўйлари кўкаламзорлаштирилмоқда.

Тошкент йўли кўчасида тирбандликнинг олдини олиш мақсадида шаҳарнинг кириш қисмида «Smart city» марказига бора-

диган янги 4 километрлик кўча қурилиши режалаштирилган. Айтиш керакки, 360 ўринли боғча, 1 минг 200 ўринли мактаб, маданий-маиший объектлар, дам олиш ҳудудлари барпо этилади.

Нурафшон мамлакатимизда шаҳарсозлик бўйича янги тажриба майдони бўлмоқда. Бу ердаги шарт-шароит, иқтисодий соҳа объектлари Тошкентдагидан кам бўлмастлиги, аксинча, рақобатлашадиган бўлиши керак. Албатта, бунинг учун ҳар бир лойиҳани пухта ишлаш, узқичи қўлаб иш тутиш керак, деди давлатимиз раҳбари.

Нурафшонда канализация тармоғи умуман талабга жавоб бермас эди. Мажмурий тазалик иншооти бутун шаҳарни қамраб ололмади. Шу боис қурилиш давомида муҳандислик коммуникациялари бутунлай янгиланди.

Шаҳарнинг марказий Тошкент йўли кўчаси ҳам янгидан барпо этилмоқда. Кўча бўйидаги бир қаватли эски иморатлар ўрнида 7 ва 9 қаватли уйлар, сервис шохобчалари, саломатлик марказлари, гипермаркетлар қурилиши бошланган. Ҳар бири бино олдида автомобиль тўхташ жойлари бўлиши кўзда тутилган.

Тўрт полосали магистрал автомобиль йўли билан бирга ички йўл ҳам қуриляпти. Велосипед ва педдалар йўлакчаларига жой ажратилган. Ирригация тармоқлари учун янги турдаги ёпиқ ланглар ўрнатилиб, кўча бўйлари кўкаламзорлаштирилмоқда.

Тошкент йўли кўчасида тирбандликнинг олдини олиш мақсадида шаҳарнинг кириш қисмида «Smart city» марказига бора-

диган янги 4 километрлик кўча қурилиши режалаштирилган. Айтиш керакки, 360 ўринли боғча, 1 минг 200 ўринли мактаб, маданий-маиший объектлар, дам олиш ҳудудлари барпо этилади.

Нурафшон мамлакатимизда шаҳарсозлик бўйича янги тажриба майдони бўлмоқда. Бу ердаги шарт-шароит, иқтисодий соҳа объектлари Тошкентдагидан кам бўлмастлиги, аксинча, рақобатлашадиган бўлиши керак. Албатта, бунинг учун ҳар бир лойиҳани пухта ишлаш, узқичи қўлаб иш тутиш керак, деди давлатимиз раҳбари.

Нурафшонда канализация тармоғи умуман талабга жавоб бермас эди. Мажмурий тазалик иншооти бутун шаҳарни қамраб ололмади. Шу боис қурилиш давомида муҳандислик коммуникациялари бутунлай янгиланди.

Шаҳарнинг марказий Тошкент йўли кўчаси ҳам янгидан барпо этилмоқда. Кўча бўйидаги бир қаватли эски иморатлар ўрнида 7 ва 9 қаватли уйлар, сервис шохобчалари, саломатлик марказлари, гипермаркетлар қурилиши бошланган. Ҳар бири бино олдида автомобиль тўхташ жойлари бўлиши кўзда тутилган.

Тўрт полосали магистрал автомобиль йўли билан бирга ички йўл ҳам қуриляпти. Велосипед ва педдалар йўлакчаларига жой ажратилган. Ирригация тармоқлари учун янги турдаги ёпиқ ланглар ўрнатилиб, кўча бўйлари кўкаламзорлаштирилмоқда.

Тошкент йўли кўчасида тирбандликнинг олдини олиш мақсадида шаҳарнинг кириш қисмида «Smart city» марказига бора-

диган янги 4 километрлик кўча қурилиши режалаштирилган. Айтиш керакки, 360 ўринли боғча, 1 минг 200 ўринли мактаб, маданий-маиший объектлар, дам олиш ҳудудлари барпо этилади.

МУНОСАБАТ

ВАТАННИНГ МЕҲРИ

156 нафар она ва болани ҳаётга қайтарди

Козим БАЙЗАКОВ, халқ депутатлари Ўрта Чирчиқ туман кенгашидаги ЎзХДП гуруҳи аъзоси:

— Яқин Шарқдаги қуролли мижрадорлар ҳудудидан қайтариб келинган ватандошларимиз ҳижолатларини эшитган одамнинг юракбағри эзилди. Очиги, ватандошларимизнинг савдо мажмуаси қурилиши мўлжалланмоқда. Лойиҳа қиймати 50 миллион доллар бўлган мажмуада 5 мингта дўкон жойлашади, 10 мингдан зиёд иш ўрни яратилади. 2021 йилда ишга тушириладиган мажмуада ноозик-оқикат маҳсулотлари, маиший товарлар, қурилиш материаллари савдоси йўлга қўйилади.

Шавкат Мирзиёев Тошкент вилояти мамлакатимизнинг муҳим логистика маркази эканини, йирик савдо ва хизмат кўрсатиш мажмуаларини қуришда ҳудуднинг шу имкониятини эътиборга олиш лозимлигини таъкидлади. Ҳар бир лойиҳани сифатли ва ўз муддатига амалга ошириш юзасидан топшириқлар берди.

Зиёдулла ЖОНИБЕКОВ, Матназар ЭЛМУРОДОВ, ЎЗА махсус мухбирлари.

Мутахассисларнинг фикрича, урушнинг кети қўрнмаётгани сурияликларга жисмоний, руҳий ва маънавий шикаст етказмоқда. Айтиш керакки, 360 ўринли боғча, 1 минг 200 ўринли мактаб, маданий-маиший объектлар, дам олиш ҳудудлари барпо этилади.

Оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган юртимизга қайтарилган оилалар билан суҳбатни ўқидим. Ундаги қўйдаги жумлар хаёлимни ҳеч тарк этмапти. «Катта ўғлим илм олишга қизиқгани учун қишлоқдаги мадрасага ўқишга қатнай бошлади. Лекин бир кун иш мадрасага бомба тушди. Ҳали ўн сақизга тўлмаган ойдек ўғлим шу фожиада парча-парча бўлди. Бўйи-бўйимдан баланд, орзулари бир дунё бўлган балжонимнинг тирноғини ҳам қайта кўрмадим». Фарзанд доғи онани то тирик экан ҳеч қачон тарк этмапти. Бу ҳақиқат. Бироқ аёлнинг бошига тушган бундай оғир савдо шу билан тугади. 2018 йилга келиб, 16 ёшга қадм қўйган иккинчи ўғли Абдуҳалиқ нон топиб келиш илми-қисмида қўчага чиқиб кетиб, уйга қайтмади. Унинг ҳаётида ҳам ақасининг тақдирини тақдорланди. Боласидан умиди узилган онаизор қон дарёсидан жонини хавфга қўйиб борган. Албатта, биз уларни бу хатти-ҳаракатини оқламайди.

Юртига қайтарилган 156 нафар аёллар ва болаларнинг тақдирини ҳулоса қилиб, инсоннинг бахти, қайғуси ҳам Ватанида кечиши кераклигини аниқлашди. Тинч мамлакатда яшаётганингга, шукрона келтирасан. Ҳақиқатан ҳам, инсон фақат киндик қони тўкилган юртида ўзини мағрур, хотиржам ва бахтиёр ҳис эта олади.

Хулоса ўрнида айтишим жоизки, мамлакатимизда Президентимиз ташаббуси билан «Меҳр» инсонпарварлик амалиётининг ўтказилган халқаро ҳамжамияти томонидан мамлакатимизда олиб бораётган тинчликпарвар сўбат, деб баҳолашиб, алоҳида эътироф этилмоқда. Ушбу гуманитар амалиёт инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги асосий халқаро ҳужжатларга тўлиқ риоя этилган ҳолда амалга оширилди. Ўзбекистон фуқаролик паспортида муҳрланганидек, Ўзбекистон ўз фуқароларини қаерда бўлишдан қатъи назар ҳимоя қилади. Зеро, Бosh Қомусимизда ҳам бу ҳақда шундай дейилган: «Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида ҳам, тинчлик, болалик ҳалимчилигини билмайди. Оиласи билан урушдан қочганлар ҳам мижрадор асослари билан юзлашмоқда.

Хўш, улар нима учун кетган? Ҳар ким турли сабабларни келтириши мумкин. Лекин у ерда нима бўлди? Хотин-қизларимиз инсонийлигини йўқотишига бир баҳя қолди. Ҳар кун матбуот ва интернет сайтларини, хорижий телеканалларни кузатиб бораман. Шу боисда жаҳонда қандай ўзгаришлар, хунрезликлар содир бўлаётганини яхши биламан. Билиш билан бирга таҳлил қилишга уринаман. Суриядаги давомий уруш оқибатида бир авлод аросатда қолмоқда. Бу эса тикланишга муҳтож мамлакат келажаги учун қатта зарар, жиддий йўқотишдир. Мижрадор бошланганда тузилган болалар халигача тинчлик, болалик ҳалимчилигини билмайди. Оиласи билан урушдан қочганлар ҳам мижрадор асослари билан юзлашмоқда.

кўнгли юмшаб кетган бўлса, ажаб эмас.

Бу, албатта, ўзбек халқига хос бўлган бағрикенглик, кеҳиримлик, инсонпарварлик ва меҳр-оқибатдан далолатдир. Ҳукуматимиз томонидан «Меҳр» амалиёти ўзбек халқига хос бўлган одамлиқнинг энг олий намунаси бўлди. Беғубор фарзандини кўтариб интервьуберган оналарнинг кўз ёш билан билдираётган миннатдорчиликлари, тўриси, қалбимизни жунбушга келтириб юборди.

Қайтариб келинган ватандошларимиз Тошкент вилоятидаги «Бўстон» сийхатхоҳига жойлаштирилиб, уларга табиий ва руҳий ёрдам кўрсатилмоқда. Кеча яна бир қувончли хабар эшитдик. У ердаги болаларга таълим, тарбия бериш учун педагоглар гуруҳи юборилди. Қоронғу кунлар ортада колди, энди болалар учун ёруғ ҳаёт бошланганди. Давлат ва жамият гамхўрлиги билан бу болалар етук инсонлар бўлиб етишишига, оналарига бахтли кунлар кўрсатишига, Ватанга содиқ хизмат қилишига ишонамиз.

Биз, депутатлар аҳоли билан учрашувларда бу хайрли ишнинг моҳияти ва аҳамиятини тушунтиришимиз, адашган кишиларнинг қисматидан сабоқ чиқаришга ундашимиз лозим, деб ўйлайман.

ЎзХДП Марказий Кенгашида

Навбатдан ташқари пленум

Даставвал, Президентимизнинг Талабалар шаҳарчасида ўтказилган йиғилишдаги «Иновацион голярни илм-фан ва саноатга кенг татбиқ этиш — ислохотлар самарадорлигининг бош мезони» нартма маърузасидан келиб чиқадиган, партия ташкилотлари ва депутатлик бирлашмалари олдида турган устувор вазифалар муҳокама этилди.

Давлатнинг иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлаш илгор илмий ишланмалар ва илмий-техникавий тараққиётнинг сўнгги ютуқларини амалиётга самарали жорий этиш билан бевосита боғлиқ. Шу маънода илм-фан мамлакат тараққиёти ва фаровонлигининг асосидир. Айниқса, барча соҳада янгиликларга интилиш ҳамда рақобат кучайиб бораётган бугунги давр иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлаб бориш учун илгор илмий ишланмалар ва техникавий ютуқлардан самарали фойдаланишни талаб этмоқда.

Давоми, бошланishi 1-бетда.

Кун тартибидagi биринчи масала юзасидан пленум аъзоларининг фикр-мулоҳазалари тингланди ҳамда тегишли тақлифлар олинди. Улар асосида чоратадбирлар режаси ишлаб чиқишига келишиб олинди.

Шунингдек, Пленумда ташкилий масала ҳам кўриб чиқилди. Бугунги кунгача Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раиси лавозимиди ишлаб келаётган Ҳотамжон Кетмонов бошқа ишга ўтганлиги боис, ўз хоҳишига кўра партия етакчилигиндан озод этилишини сўраб пленум аъзоларига мурожаат этди ва унинг аризаси қаноатлантирилди.

Пленумда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси аъзолари, жойлардаги партия вакилларининг тақлифига асосан Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раиси вазифасига Улугбек Иноятлов номзоди тавсия этилди. Пленум аъзолари бу тақлифни бир овоздан қўллаб-қувватлади.

Улугбек Иноятлов Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раиси этиб сайланди.

Улугбек Иноятлов 1962 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. Миллати — ўзбек. Маълумоти — олий, педагогика фанлари доктори. 1985 йилда Тошкент политехника институтини, 1998 йилда Тошкент молия институтини тамомлаган.

Мехнат фаолиятини 1985 йилда Тошкент политехника институти ассистенти вазифасидан бошлаган. 1989-1993 йилларда мазкур институтда аспирантурада тахсил олган.

1993-1999 йилларда Тошкент архитектура қурилиш институти иқтисодий факультети декани ўринбосари, декани, ўриндошлик асосида иқтисодий ва менежмент кафедраси доценти бўлиб фаолият юритган.

1999-2003 йилларда Тошкент молия ва иқтисодий коллежи директори вазифасида меҳнат қилган.

2003-2006 йилларда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фан, таълим, соғлиқни сақлаш ва спортни ривожлантириш масалалари бўйича Давлат маслаҳатчиси хизмати Таълим ва кадрлар тайёрлаш миллий дастури ни амалга ошириш бўйича гуруҳининг бош консультанти лавозимиди фаолият юритган.

2006-2011 йилларда Тошкент молия ва иқтисодий коллежи директори, 2011-2013 йилларда Тошкент давлат педагогика университет ректори, 2013-2018 йилларда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири бўлган.

2018-2019 йилларда Наманган давлат университети ректори лавозимиди меҳнат қилган.

2006 йил «Шухрат» медали билан тақдирланган.

Оилали, икки нафар фарзанди бор.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши Ахборот хизмати.

Хусан АБДУНИЯЗОВ, халқ депутатлари Дўстлик туман Кенгашидаги ЎзХДП гуруҳи аъзоси:

— Муборак Рамазон кунларида Яқин Шарқ ва Суриядан ўзбекистонлик 156 нафар аёл ва боланинг юртимизга қайтарилиши оламшумул воқеа бўлди. Бундан бутун халқимиз ич-ичидан қувонди, жабр қўрган аёллар ва болаларнинг ватанимиз сарҳадига қўйилган қадами-ю, оналарнинг ўз она ерига бош қўйиб, кўз ёш билан тавба-тазарув қилишлари, Аллоҳга шукроналар, Президентимизга эса раҳмат айтанларини ОАВда кўриб, ҳар бир инсоннинг

ИНСОН ҚАДРИ

ОНА ЖОНИМИНИНГ ОЗОДЛИККА

ЧИҚИШИ Президентимизнинг туғилган кунимга бебаҳо совгаси бўлди, - дейди наманганлик 8-синф ўқувчиси Мухтасар.

Президентимиз ташаббуси билан Олий суд ва Хотин-қизлар қўмитаси ўртасида тузилган меморандумга асосан қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида судларда хотин-қизлар қўмиталари вакиллари жамоатчилик асосида ҳимоячи бўлиб иштирок этмоқда. 2018 йилда жиноят содир этган ва ҳуқуқбузарликка қўл урган 893 нафар хотин-қиз Хотин-қизлар қўмитаси томонидан кафиликка олиниб, жазодан озод этилди. 113 нафар судланувчига нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазо тайинланди. Жазо муддатини ўтаётган 597 нафар аёл жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод қилинди, 100 нафар аёлнинг жазоси енгилроғи билан алмаштирилди.

Бу рақамлар ортда одамларнинг қисмати, тақдирини турибди. Бу аёллар фарзандларининг келажаги турибди. Озодликка чиқарилаётган ҳар бир аёл ўртача 3-4 нафар боланинг онаси эканлигига аҳамият берсак, уларга кўрсатилаётган меҳр-мурувват нақадар муҳимлигини англаймиз.

Қамоқдаги аёллардан кўра, уларнинг ортида қолган болаларига ҳар томонлама қўйинлиги, азоблиги ҳам-маннинг ҳам ҳаёлига келаватмайди. Шу ўринда бир мисол ёдга тушади. Март ойида Олий судда 6 нафар маҳкума аёл аризаси назорат тартибда кўрилатганда улардан бири гапиролмаслигини билиб қолдим. Ортидан келган эри ҳам гунг экан. Аммо 7-синфда ўқийдиган қизи бурро-бурро сўзларкан.

— Уша кунни дадам уйга йиғлаб кириб келди. Ун икки ёшга укам билан кўриб кетдик, — дейди Азиза. — Билсак, онам одамларнинг пулини қайтариб беришга учун қамалиб қолди. Қўйиб юборишса керак, деб умид қилувдик. Лекин 3 йил 6 ойга қамашди. 9 ой бўлди онам қамалганига. Ҳар кунни ўйлайман. Тушларимга кирди, уйғониб кетаман, Художон, онамни уйга қайтар, деб йиғлардим. Укам ҳам уйғониб, менга қўшилиб йиғларди. Президентимизга раҳмат, бугун онам озодликка чиқди.

Дадам машина ювадиган жойда ишларди. Онам қамалган, ишга бормай қўйди. Уйда бизга қаради... онам чикса ишга кирди.

Азизанинг онаси жабрланувчиларга етказилган моддий зарарни тўлиқ қоплагани учун суд қарори билан темир панжарадан чиқиб, чўк тушиб боласини бағрига босиб, юм-юм йиғлаганини кўрганлар ҳам кўз ёшларини тўхтайтиши қийин бўлди. Энди уйлаб кўрайлик, бу аёл қамоқда ўтирса, икки боласининг аҳволи нима бўларди?

Кунни кеча Заңгиотадаги жазони ижро этиш муассасасида ўтган сайёр суд пайтида ҳам Наманган вилоятидан онасини олиб кетишга ҳоласи билан келган Мухтасарнинг галига қўлоқ солайлик: — Акам бор, 16 ёшда. Онам қамалган, иккаламиз ҳам ерга қараб юрадиган бўлдик. Уртоқларим олдида кўнглим ўксирди. Ўзимни гуноҳкор сезардим.

Худо хоҳласа бугун онамни уйга олиб кетамиз. Биз учун қутилмаган ҳолат бўлди. Ҳаммага раҳмат. Мен 1 июнда туғилганман. Онаминг озодликка чиқиши Президентимизнинг туғилган кунимга совгаси бўлди.

Кишини уйга толдирадиган яна бир ҳолат кузатилди. Одам савдоси билан шуғулланган бир аёл судда айбига иқроғлигини тан олиб, пушаймонлигини билдириб, икки нафар фарзанди борлигини инобатга олиб, енгиллик берилишини сўрайди. Уғрилик билан судланган яна бири вояга етмаган икки фарзанди борлигини айтади. Бошқаси 4 нафар вояга етмаган боласи борлиги ҳисобга олинишини сўрайди. Савол қўндалан бўлади: Улар жиноятга қўл уришдан олдин нега шуни ўйлашмади? Қўлга тушсан қамаланган, деган фикр ҳаёлига келмайдими? Судлардан

«Давом, бошланғичи 1-бетда».

инсонпарварлик талаб этилади, давлатимиз адашганларга, тавба қилганларга меҳр-мурувват кўрсатади. Аммо аёлларимиз ҳам ўзларини асрашлари, фарзандларини уйлашлари керакку. Айрим аёллар енгил-елпи йўллар билан мўмай пул топишга уриниб, жиноят кўчасига кириб қолаётганлари ҳам аччиқ ҳақиқат.

Заңгиота туманидаги жазони ижро этиш муассасасида оғир ва ўта оғир жиноятларни содир этганлар сақланади. Улар шу пайтгача ҳеч қачон белгиланган жазо муддатидан илгари озодликка чиқарилмаган. Хўш, бугун улар нимага асосан озод этилмоқда?

Судлар ажримларида кўйидаги асослар кўрсатилган: аёллиги, қилмишидан чин кўнгилдан пушаймонлиги, намунавий ҳуқуқи, фарзандлари борлиги, ногиронлиги, ёши 60 дан ошгани, берилган жазо муддатининг асосий қисмини ўтаб бўлгани каби асослар кўрсатилган. Булар тўғри, аммо энг муҳим асос бугун мамлакатда вазият ўзгаргани, инсон тақдирига муносабат ўзгаргани, деб баҳолашса, тўғрироқ бўлади.

Бунинг исботига яна бир мисол. Заңгиота туманидаги муассасага ўша кунни Олий суд раиси ўринбосари Холмўмин Ёдгоров бошчилигида Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти судларининг аёл судьялари келиб, маҳкумалар билан мулоқот ўтказишди. Аёл судьяларнинг қамоқхонага келиб, маҳкумалар билан бевоситаси суҳбат ўтказиши маъно-мазмунига ортиқча изоҳ бериш шарт бўлмас керак. Бу учрашув судьялар дунёқараши, ҳаётга, хуСУсан, аёллар тақдирига муносабатини ўзгартиради, деган умид бор, ишонч бор. Олий суд судьяси Нодира Бобоқонова бу учрашув аҳамиятини шундай изоҳлади: — Суд тизимига шунча йил ишлаб, бунақа учрашувда бўлмагандим. Эшитиш бошқа, кўриш бошқа экан. Бир фикрга келдим, аввало аёллар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш учун жиддий курашмоғимиз зарур. Ҳар қандай ҳолатда ҳам аёлнинг оналиги, ортида фарзандлари борлигини унутмаслигимиз керак...

Тўғри, аёлни қамаш осон иш эмас. Аввало улар ишлаши, инсондек хотиржам яшاشи учун шароит яратиб беришимиз керак. Бу жуда долзарб, оғир, лекин муҳим вазифа. Иши бор, маоши турмушига етадиган, уй-жойли, оиласи бунун, фаровон бўлса, аёл киши жиноятга қўл урадими? Эҳтимол аклидан озганлари жиноят қилар...

Маҳкумалар билан гаплашганимизда улар шароитлар яхшилиги, муассаса раҳбарлари ва ходимларидан миннатдорчилигини, бу ерда касб-ҳунар ўрганганликларини айтишди. Аммо, озодликка ҳеч нарса етмаслиги, оила бағрида бўлиш катта бахтлигини таъкидлашди. Шу боис ҳам жиноят ишлари бўйича Заңгиота туман суди раиси Уктам Холиқовнинг «...озод этилсин, деган қарорини улар гулдурос қарсақлар билан оқшишларди, кўзларидан кўвонч ёшлари куюлди».

Уша кунни Холмўмин Ёдгоров муассасада 17 нафар маҳкума аёлни қабул қилди. Уларнинг аризалари назорат тартибда кўриб чиқиладиган бўлди. Демак, бу жараён давом этади. Билиб-билмай ёки турли сабаблар билан жиноят содир этиб, бугун оиласидан, фарзандларидан, жамиятдан ажратилган аёллар тақдирини ҳақида қайғуруш давом этади.

Тергов қилиб, айблов фикри ёзилганда, суд қилиб, ҳукм ўқилаётганда биз асосан кўзи кўр, қўлоғи қар Жиноят кодекси моддаларига ёпишиб оламиз. Бу «соқов» ҳужжатларда фалон-лисмадон жиноятни қилган фалон йилдан тортиб, фалон йилгача озодликдан маҳрум этиш белгилаб қўйилган. Табиийки, терговчи ҳам, судья ҳам ана шу талабни бузишдан озми-кўлми, чўчийди. Аммо бир инсон умрининг 5-10 йилни қамоқда ўтатиши, унинг болалари қаровсиз қолиб кетаётгани, она меҳридан, назоратидан мосуво бўлаётгани-чи?.. Онага қўшиб, унинг фарзандларига ҳам жазо бераётгани-

мизни уйламаймиз. Демак, она болаларидан, болалар онадан ажратилмоқда. Онасиз қолаётган болалар тарбияси, тақдирини эртага нима бўлади?

Онани қамалган жиноятчи яраша китобда ёзилган жазони бердик. Вазифаларимизни бажардик. Лекин бундан жамиятга, давлатга қанча фойда-ю, қанча зиён келишини ўйлаб, ҳисоблаб кўрдикми?.. Оғир жиноят қилган, масалан, қотиллик, босқинчилик, талончилик каби жиноятлар ҳавфли бўлгани учун жазога маҳкум. Гиёҳванд модда сотиш, қўшмачилик, одам савдоси каби жиноятлар ҳам ўта оғир жиноятлар ҳисобланади.

Бироқ ҳар бир жиноятнинг сабаби, уни содир этган шахннинг кимлиги, ижтимоий келиб чиқиши, жиноятни қандай ҳолатда содир этгани чуқур ўрганилса, кишини уйга толдирувчи қатор саволлар пайдо бўлади. Қонуничилигимизда бу масалада маълум талаблар қўйилган, албатта. Жиноят учун белгиланган жазони оғирлаштирувчи ёки енгиллаштирувчи ҳолатлар кўзда тутил-

говчи ёки судья, бировнинг дардини ҳис қилмайдиган яна кимдир «Жиноят қилган, қамалади-да, жиноятчи бўлган, жазосини олсин-да», дейиши мумкин. Тўғри, жиноят жазосиз қолмаслиги шарт. Аммо гап инсон ҳаёти, тақдирини ҳақида кетаётган экан, жазони ҳам инсонийлик нуқтаи назаридан белгилаш адолатли бўлмайди? Ахир жиноятчи жазони ҳам инсон белгилайди-ку. Қонун талаби бажарилши керак, лекин ҳар қандай жазо инсонпарварлик нуқтаи назари, меҳр-оқибат тамойиллари, виждон амри асосида белгиланса, адолатли ва шарафли ҳукм бўлади, деб ўйлаймиз. Афсуски, қамоқда ётган аёллар ҳаёти, содир этган жиноятлари тафсилоти билан чуқур танишсангиз, ҳайригингиз келади, аксариятига ачинасиз, раҳмингиз келади. Улар олдида ўзингизни гуноҳкор ҳис этасиз.

Тошкент вилояти туманларидан бирида яшаган, уч нафар фарзандидан бири ногирон бўлган маҳкума аёл қисматига қаранг: У турмуш ўртоғи билан ажрашган, аммо эри алимент

қолди. Улардан хабар йўқ, эшитишимча, иқтисоми Россияга кетган, бирини Қозғистонда, деб эшитдим. Қолганлари қаердалиги номаълум. Катта хато қилдим, минг пушаймонман. Ўзим-ку нима бўлсам, бўлдим, аммо болаларимга ачинаман, улар олдида гуноҳқорман. Энди ошдан ўлсам ҳам, ҳеч қачон бунақа ишни қилмайман. Кўп нарсани кеч тушундим, илоҳим, ҳеч кимнинг бошига бу кун тушмасин...

Маълум бўлишича, у нотаниш кишининг топириги билан 79 грамм қораторини бировга олиб бориб бериши, бунинг учун 3 миллион сўм олиши керак бўлган. Қаранг, қингир йўл билан 3 миллион топаман, деб умрининг 11 йилдан қўлини қамоқда ўтказаяпти. Бунинг устига, оиласи пароканда бўлиб, 5 нафар боласи кўчада қолаяпти. Мана, уйламай босилган қадам оқибати, енгил йўл билан пул топишга уриниш фожiasi, бир инсон қисмати...

Бундай мисоллар оз эмас. Маҳкумаларнинг кўплари гиёҳванд модда сотишга аралашиб қолган. Айримлари фикрига қўйиб олиб савдоси билан боғлиқ жиноятларни содир этган. Бу жиноятлар учун қонунларимизда аниқ жазолар белгилаб қўйилган. Қонуннинг кўзи кўр, қўлоғи қар, дейилади. Бу ҳеч кимни, ҳеч нимани эшитма, қонунда белгиланган ишни қил, дегани. Аммо судьянинг кўзи кўради, қўлоғи эшитилади, унинг ҳам юраги бор, чунки у ҳам инсон. Инсон бўлганидан кейин инсондек фикрлаши керак бўлади. Кўр-кўрна эмас, балки инсонпарварлик, бағрикенглик, меҳр-мурувват билан ҳуқуқ қилиши, қарор қабул қилиши керак. Кимдир ривожланган мамлакатларда ҳам жиноят қилган аёл тегишли жазосини оладади, деб ўйлаши мумкин. Қайси мамлакат бўлмасин, билганини қилсин. Аммо бизда бор миллий қадрият билан уларнинг турмуш тарзини қиёслаб бўлармикин? Бизда аёлга, онага бўлган меҳр, ҳурмат ўзгача эмасми? Эҳтимол, аёлга муносабатни бошқалар биздан ўрганиши керакдир.

Сўнги икки-уч йилда мамлакатимиз раҳбари инсон эрки, қадр-қиммати билан боғлиқ қанча тарихий ташаббусларни илгари сурди, шу пайтгача амалиётда бўлмаган чора-тадбирларни қабул қилди. Қўпчилик билади, мамлакатимизда чорак асрдан кўпроқ вақт мобайнида суд тизимига оқлов деярли йўқ эди. Қамалган қамалиб кетаверарди, йиллаб ётаверарди. У ноҳақ қамалган ёки унга жазо муддати асосиз қўлланилган бўлса-да, ҳеч ким аралаша олмади, аралашган ба-лога қоларди...

Бугун мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ҳаётида бўлганидек, маънавий ҳаётида ҳам улғў ўзгаришлар бўшланди. Ҳақсизлик, адолатсизликлар ҳақида очиқ гапириладиган бўлди. Адолатнинг амалдаги ифодасини кундалик ҳаётимизда тобора кўпроқ кўрмоқдамиз.

Ушбу мақола саҳифаланаятганда, рўзая Рамазондек муқаддас кунларда, Ҳайит байрами арафасида Президентимиз Шавкат Мирзиёев жазони ўташ муассасаларидан 575 нафар маҳкумни авф этиш тўғрисидаги Фармонга имзо чекди.

Бу Фармони олий давлатимиз инсонпарварлик сиёсатининг, фуқароларимизга кўрсатилаётган меҳр-мурувватининг яна бир ёрқин мисоли, юқори даражадаги тасдиғи бўлди.

Сафар ОСТОНОВ,
Ўзбекистонда хизмат
кўрсатган журналист.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

Паст Дарғом туман тиббиёт бирлашмасидан берилган маълумотга кўра, ҳозир туманда 18 ёшгача бўлган болаларнинг 123 нафари туғма юрак нуқсонидан азият чекмоқда.

Паст Дарғом туман ҳОКИМЛИГИ 47 нафар бемор бола

операцияси харажатларини зиммасига олди

— Туғма юрак нуқсонли болалар тўлиқ кардиолог врачлар кўригидан ўтказилган, — деди туман тиббиёт бирлашмаси раҳбари А.Утаев. — Бизнинг қўлимиздан келгани даволаниши учун тегишли муассасаларга ордер беришди. Улар 2020 йил охиригача операция қилинувчилар навбатига ҳам киритилган. Ҳозиргача бемор болаларнинг 23 нафари Тошкентда операция қилинган. 1 нафари Россияда, 3 нафарининг ота-онаси Ҳиндистонда даволатиб қайтишди. Аммо бундай мураккаб жарроҳлик амалиётига сарфланадиган харажатларни ҳамма ота-оналарнинг ҳам ҳаёмини кўтариб беришди.

Мутахассислар ташхисларга асосланиб, 2008-2018 йилларда туғилган 47 нафар болани зудлик билан операция қилиш орқали соғлом ҳаётга қайтариш мумкинлигини туман ҳокими Шунқор Худойбердиевга билдирди ва бу борадаги тақдирларимизни айтди.

«Биласиз, Самарқанд шаҳридаги вилоят кўп тармоқли болалар шифохонасининг юрак хирургияси бўлимида бундай операциялар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Дўхтирлар билан болаларнинг вазиятини тушунтиринг. Бу болаларнинг ҳаёти бизга керак. Операция учун сарфланадиган маблағни ҳокимлик зиммасига олади», деди ҳоким.

Биринчи бўлиб 8 ёшли Шерзод Сайфуллаев малакали шифокор Мақсуд Саидов томонидан операция қилинди. Жарроҳлик амалиётдан сўнг боланинг онаси билан суҳбатлашдик.

— Тошкентга ҳам олиб бордим. Шифокорлар иккинчи босқичда операция қилинишни, лекин яшаб кетишга қаролат йўқлигини айтишди. Туман ҳокимлигига мурожаатимдан сўнг, Яратганининг ўзи йўлинизи ўнглади. Самарқандда шу дард билан туғилган болаларни даволаш муассасаси иш бошлаган экан. Болаларимнинг дардига беварқ қарамаганларга раҳмат, операцияга сарфланадиган маблағни ҳам тўлашди, — деди Муноси Турсунова.

— Бу ердан чиққан, кўп ўқийман. Ё ҳоким бўламан, ё дўхтир. Мен ҳам худди ана шу одамлардай дардманч беморларга ёрдам бераман, — деди Шерзоджон.

— Ўтган йил май ойидан буён туман юрак нуқсонли болаларни ҳаётга қайтараямиз, — деди шифокор Мақсуд Саидов. — Вилоят ҳокимлигидан миннатдоримиз. Қўймади 2 миллион сўмлик оксигенатор тиббиёт асбобини олишга маблағ ажратди. Шарт-шароитлар яратилди. Шу сабаб Самарқандда ҳам мураккаб ва амалиётни муваффақиятли амалга ошириш имкони туғилди.

— Туман юрак нуқсонли беморда жарроҳлик амалиёти ўтказилиши учун 23 турдаги дори-дармонлар зарур бўлади. Бу камида 14 миллион сўм дегани. Паст Дарғом туман ҳокими биринчи бўлиб бу харажатларни тўлаш ташаббуси билан чиққани халқимизга хос мурувват намунаси. Хаста болаларга меҳр-мурувват кўрсатилиши бошқа давлатлардан келиб мураккаб операцияларда қатнашаётган ҳамкасбларни ҳам лол қолдирди. Чунки харажатларнинг ўзи салкам 750 миллион сўмни ташкил этади. Яна бир муҳим жиҳати, ҳозир ана шу болаларнинг ҳар бирига 450 миң сўм атрофида нафақа тайинланган. Операциялардан сўнг бу болалар буткул соғаяди. Яъни, нафақага эҳтиёж ҳам, зарурат ҳам қолмайди. Худо хоҳласа, уч ой атрофида бу болаларнинг ҳаммаси соғлом ҳаётга қайтади.

Суҳбатдан сўнг шифокорлар ижозати билан папаларни кўздан кечирдик. Ҳар бир хона фаслар, эртақлар тафсилотига мос жиҳозланган. Хоналарга бўйларканми, оналарнинг ёруғ чехралари, операциядан бир муддат ўтиб юзлари тиниққан болажонларнинг ўйинчоқлар билан «машгул»ликларини кўрдик.

Бахтиёр ШУКУРОВ,
халқ депутатлари Самарқанд вилоят Кенгашидаги ЎзХДП гуруҳи раҳбари.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, жиноятга қўл урган аёлларнинг аксарияти эридан ажралган, алимент ундиролмаган...

Оддий усулда сугоришга нисбатан томчилатиб сугорилганда ҳар гектаридан 5 миллион сўмдан зиёд соф даромад олинган.

ТУПРОҚ СОҒЛОМ БЎЛСА, ИНСОН ҲАМ СОҒЛОМ БЎЛАДИ

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Бугунги кунда республикамизда ирригация (сугориш) эрозиясини камайтириш орқали тупроқ унумдорлигини сақлаш, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи ва хавфсизлигини таъминлаш мақсадида, қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ва сифатли ҳосил етиштиришда минтақаларнинг тупроқ-иклим шароитига мос янги навларни яратиш, эрозия жараёнларининг олдини олувчи ресурсларни аҳолининг ҳаётини яқинлаштиришга алоҳида эътибор қаратиш талаб этилади.

Президентимизнинг 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришни изчил ривожлантириш, мамлакат озиқ-овқат хавфсизлигини янада мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш соҳасига интенсив усулларни, энг аввало, эрозия жараёнларининг олдини олувчи, тупроқ унумдорлигини оширувчи замонавий агротехнологияларни жорий этишга алоҳида эътибор қаратилган. Шунингдек, мамлакатни озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш тўғрисидаги Президент фармонида ҳам муҳим стратегик вазифалардан бири сифатида белгилаб берилган.

Ҳозирги кунда БМТнинг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги бўлими (ҲАО) маълумотларига қараганда, дунё бўйича деградацияга учраган ерлар 1964,4 миллион гектарни ташкил этади, шундан сув эрозияси таъсирида 55,7 фоиз, шомол эрозияси таъсирида 27,9 фоиз, тупроқда озук моддалари микдорининг камайиши, шўрланиш, ифлосланиш жараёнлари тўғрисида 12,2 фоиз ерларнинг ҳолати ёмонлашган.

Деградация жараёнлари натижасида ҳар йили 6-7 миллион гектар ер майдонлари қишлоқ хўжалиги фойдаланувидан чиқиб кетмоқда. Ер ва сув ресурсларининг кучайиб бораётган деградацияси бутун жаҳоннинг асосий озиқ-овқат маҳсулотлари захирасига салбий таъдир қилмоқда. Мазкур вазият 2050 йилга бориб 9 миллиард кишини ташкил этиши кўпайиб бораётган бутун жаҳон аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш имкониятларини чегаралаб қўйиб эҳти-моли борлиги айтилмоқда.

Ҳозир дунё бўйича 1,094 миллион гектар ёки 56 фоиз майдон ирригация (сугориш) эрозиясига учраган. Деградацияга учраган майдонларнинг асосий қисми Осиё, Африка, Жанубий Америка давлатларига тўғри келади.

Ўзбекистоннинг сугориладиган ҳудудларида ирригация эрозиясига 850,6 минг гектар ва шу ҳудудда 30 минг гектар майдон жарлик эрозиясига чалинган бўлса, лалмикор ерларнинг 746,8 минг гектари ҳар хил даражада юза сув эрозиясига учраган.

Маълумотларга кўра, Самарқанд вилоятининг жами ер майдони 1677,4 минг гектарни ташкил этиб, шундан сугориладиган ерларнинг 129,1 минг гектари турли даражада эрозияга учраган. Олиб борилган тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, тупроқнинг ювилиш даражасининг олдини, сугориладиган майдонларда етиштирилган экинлар ҳо-

латининг камайишига олиб келади. Жумладан, кам ювилган майдонларда ҳосилдорлик 10-20 фоизга, ўртача ювилганда 20-40, кучли ювилганда 40-60 ва жуда кучли ювилган далада эса 60-80 фоизга пасаяди. Сугориш эрозияси тўғрисида сугорма деҳқончилик қилинадиган типик бўз тупроқларнинг

ҳар бир гектаридан, бир вегетация даврида 150-200 тоннагача тупроқ ва у билан биргаликда 600-700 килограмм гумус, 100-120 килограмм азот, 150-160 килограмм фосфор, 210 килограмм калий элементлари ҳам ювилиб кетади.

Шунинг учун ҳам, республикамиз аҳоли сони ортиб бораётганини ҳисобга олган ҳолда ҳар бир киши бошига тўғри келадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳажмининг камай-тирмасдан, балки ошириб бориш, аҳолининг озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш учун ҳар бир гектар ердан олинган ҳосилдорликни кўпайтириш — энг асосий вазифаларимиздан бири ҳисобланади. Айниқса, сугориладиган ерларнинг экологик ҳолатини яхшилаш, тупроқ унумдорлигини сақлаш қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлиги ва сифатини ошириш билан аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондириш имконияти яратилади.

Тупроқ ризк-рўзимиз манбаи бўлганлиги сабабли, у битмас-туганмас бебаҳо хазинадир. Кейинги йилларда экинлар ҳосилдорлиги кескин пасайиб кетди, тупроқ унумдорлиги камайиб бориш жараёни

давом этмоқда. Халқимизда ер тақдири — эл тақдири деган гап бор. Ер эли бойида, эл ҳам ерни сақлаши, авайлаб-асраши ва бойитиб бориши керак. Бу гап кўпинча деҳқончилик билан шугулланадиган фермерларимизга тааллуқлидек туйилса-да, аслида ҳаммамизга бирдек дахлдордир.

Бугунги кунда «тупроқ унумдорлигини ошириш» ибораси ўрнига «тупроқни соғломлаштириш» иборасини ишлатиш жоиз. Тиббиётдан маълумки, тупроқнинг таркибида айрим макро ва микроэлементларнинг етишмаслигини инсонларда турли касалликлар келиб чиқади. Масалан, тупроқ таркибида кальций етишмаса, суяк ва асаб, йод етишмаса, бўёқ, темир етишмаса, камқонлик ва бошқа касалликлар келиб чиқади. Демак, биз инсониятни соғломлаштиришимиз учун аввало

экиш экинни ҳамда тупроқнинг сугориш эрозиясининг олдини оладиган экин бўлиб, уни «тупроқнинг шифокори» дейиш ўринли. Тупроққа органик ўғит бериш имкониятлари кўйилганлардан иборат. Агар фермер даласига гектарига 30 тонна гўн солганда, ўртача 300 килограмм азот, 150 килограмм фосфор, 450 килограмм калий, 240 килограмм кальций, шунингдек, темир 2,5 килограмм, бор 240-300 килограмм, марганец 3 килограмм, кобальт 15,6 килограмм, мис 2,3 килограмм, рух 1,5 килограмм, молибден 30 грамм каби микроэлементлар тупроққа келиб тушади. Ушбу тадбирни қўллаш орқали биз тупроқни соғломлаштиришимиз, суяк ва асаб, йод етишмаса, бўёқ, темир етишмаса, камқонлик ва бошқа касалликлар келиб чиқади. Демак, биз инсониятни соғломлаштиришимиз учун аввало

эрозиясининг олдини олишдир. Сугориш эрозияси деганда тупроқнинг устки унумдор қатламнинг нотўғри сугориш натижасида ювилиб кетишидир. Бу ўз навбатида тупроқни йиллар давомида «ориқ-латиб» касаллантиради. Бу касалликнинг давоси эса бугунги кунда кенг жорий этилаётган томчилатиб сугоришга ўтишдир.

Томчилатиб сугориш натижасида 40-50 фоизгача сув тежалади, сувни филтрацияси ва буғланиши камайдир, даладан оқова сув чиқмайди, тупроқ зичлашиб кетмайди. Энг муҳими, сугориш эрозиясининг олдини олишда, ўғитларни тупроққа сув билан бериш орқали ўғитларнинг самарадорлиги 25-30 фоизга ошади, ҳар қандай но-текис жойларда ҳам қўллаб, ҳосилдорликни 50 фоизгача ошириш имкониятлари пайдо бўлади.

Томчилатиб сугориш боғдорчиликда, сабзавотчиликда, пахтачиликда муваффақиятли амалга оширилмоқда. 2018 йилда Иштихон туманида «Иштихон нурли давр» фермер хўжалиги томонидан томчилатиб сугориш технологияси асосида пахта етиштирилганда ҳосилдорлик гектарига 29 центнердан 45 центнерга ошган. Оддий усулда сугоришга нисбатан томчилатиб сугорилганда ҳар гектаридан 5 миллион сўмдан зиёд соф даромад олинган. 2019 йилда Самарқанд вилоятида пахтачиликда 3400 гектар майдонда томчилатиб сугоришни жорий қилиш режалаштирилган. Ушбу янги агротехнологиянинг қўлланилишининг ўзи ҳам тупроқни соғломлаштирадиган асосий тадбирлардан бири ҳисобланади.

Қадимдан ҳам бизнинг ота-болаларимиз дуккакли экинларни севиб истеъмол қилган. Бу экинлар қаторига қимматли оқсил ва мойга бой бўлган соя ўсимлиги ҳам кириб келди ва катта майдонларга экилмоқда. Бу маҳсулотлар инсоннинг оқсил ва микроэлементларга бўлган талабини қондиришда асосий роль ўйнайди. Бундан ташқари, дуккакли ўсимликлар ҳар гектар тупроққа ўртача 250-400 килограмм соф биологик азотни тўплаб уни соғломлаштиришга хизмат қилади. Демак, оқсилга бой дуккакли ўсимликлар тупроқни ҳам, ўсимликни ҳам, инсониятни ҳам даволашга бирдек хизмат қиладиган экинлардир.

Хулоса қилиб айтганда, тириклик ва тирикчилик манбаи бўлган она тупроқни авайлаб-асраб, уни муҳофаза қилиш, ундан оқилона ва самарали фойдаланиш бугунги куннинг энг долзарб масаласидир. Республикада озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, келажак авлодларимизга соғлом, унумдор тупроқни қолдириш ҳаммамизнинг бурчимиздир. Тупроқни соғломлаштириш бу инсониятни соғломлаштириш билан баробар қўйиматга эга бўлган энг азгу ишдир. Бу борада ерлардан самарали фойдаланиш, тупроқ унумдорлигини сақлаш, қайта тиклаш ва ошириш бўйича юқорида таъкидлаб ўтилган тадбир ва тасвияларни амалга ошириш муҳим аҳамиятга эга.

Шоди **ХОЛИҚУЛОВ**,
Мингжити **АБДУРАХИМОВ**,
Самарқанд давлат университети профессорлари.

Зиёрат, дам олиш ва саёҳат мақсадларида ташриф буюраётганларга арзон ва қулай бўлиши учун туристик объектлар атрофида оилавий уй-меҳмонхоналари ташкил этилмоқда

АНЖУМАН

Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси томонидан «Дам олиш туризмининг ривожланиши, дам олиш зоналарида яратилган шароитлар» мавзусида матбуот анжумани ўтказилди. Тадбирда республикамиз ҳудудларида аҳолининг мазмунли ҳордик чиқариши учун дам олиш туризмини ривожлантириш, дам олиш зоналарида зарурий шароитларни яратиш борасида амалга оширилган амалий ишлар тўғрисида маълумотлар берилди.

— Утган вақт мобайнида қўмитанинг Туризм хизматларини сертифицилаштириш маркази томонидан дам олиш туризмини ривожлантириш, бу борадаги ишларни тартибга солиш, ташриф буюрувчилар ва туристлар хавфсизлигини таъминлашга қаратилган давлат стандартлари, жумладан, туризм хизматлари, пляж фаолиятига доир талаблар ва тасвиялар ишлаб чиқилиб, амалиётга киритилди, — дейди Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси раиси ўринбосари **в.б Саидкаримов Акбаров**. — Мазкур стандарт туристлари ва ташриф буюрувчиларга пляж хизматларини тақвир қилувчи тадбиркорлар учун умумий талаб ва тасвияларни белгилайди. Шунингдек, бугунги кунда Тошкент, Навоий, Жиззах вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасининг сулҳи гушалари, тоғ ёнбағирларида, сув ҳавзалари яқинида жойлашган 4 дам олиш зонаси, 4 кемпинг, 2 туристик

оромгоҳ ва 2 ўтовли лагерда давлат стандартлари жорий этилиб, қўмита томонидан тегишли сертификат берилган. Ушбу стандартлар асосида дам олиш зоналарида хавфсизлигини таъминлаш, зарур шароитларни яратиш чора-тадбирлари амалга оширилмоқда. Яна шуни айтиш мумкинки, ҳудудларга зиёрат, дам олиш ва саёҳат мақсадларида келаётган кишиларга янада кўпроқ қулайликлар яратиш мақсадида уларга арзон ва қулай бўлиши учун туристик объектлар атрофида оилавий уй-меҳмонхоналар ташкил этилмоқда. Ҳозирда республикада фаолият юритаётган ягона реестрга киритилган оилавий меҳмонхона-уйларнинг умумий сони 346 тани ташкил этиб, улардан 245 таси жорий йилнинг январь ва май ойларида ташкил этилган. Янада аниқроқ айтилган бўлса, айни кунга қадар фаолиятни йўлга қўйилган 79 меҳмонхона-уйлари айнан дам олиш зоналари, пансионат ва санаторийлар атрофида жойлашган.

Бу ҳам ўз навбатида дам олишга келаётганларга хизмат кўрсатувчи маҳаллий аҳоли вакиллари учун қўшимча иш ўринлари яратади, улар турмуш даражаси ошишига хизмат қилади. — Президентимиз томонидан 2019 йил 2 май кунини ўтказилган «Ҳар бир оила — тадбиркор» дастурини республикамиз ҳудудида амалга ошириш натижасидан тўғрисидаги видеоселектор мажлисида белгиланган топшириқлар ижросини таъминлаш мақсадида жорий йилнинг 13-16 май кунлари қўмитанинг масъул ходимлари ва ҳудудий бўлинмалари вакиллари

томонидан ҳудудларда меҳмонлар учун уйлар ташкил қилиш бўйича туман, маҳалла, қишлоқлар кесимида аҳоли билан учрашувлар ташкил этилиб, уларга меҳмон уйлари ташкил этиш тартиблари, туризм соҳасида ўз тадбиркорлик фаолиятини бошлашлари учун белгиланган имтиёзли банк кредитлари тўғрисида тарғиб-ташвиқот тадбирлари ўтказилди, — дейди Туризмни ривожлантириш давлат қўмитасининг бошқарма бошлиғи ўринбосари **Тўлқин Алиқулов**. — Хусусан, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва 12 вилоятда амалга оширилган тарғибот ишлари натижасида республикамиз бўйича жорий йилнинг 13-18 май кунлари 49 оилавий меҳмон уйи фаолиятга йўлга қўйилиб, ягона реестрга киритилди.

Сарвиноз **ЖУМАЕВА**

БИЛАСИЗМИ?

ЙЎЛ-ПАТРУЛЬ ХИЗМАТИ ХОДИМИ қандай ҳолда ҳайдовчидан транспорт воситаси кабинасидан чиқишини талаб қилишга ҳақли?

Қуйдаги ҳолларда йўл-патруль хизмати ходими ҳайдовчи ёки йўловчилардан транспорт воситаси кабинасидан чиқишини талаб қилишга ҳақли:

- транспортдаги техник носозликни ва юк ташини қоидага бузилганлигини бартараф этиш мақсадида;
- ҳайдовчи транспортнинг маст ҳолда бошқараётган деб ҳисоблашга етарли асослар мавжуд бўлганда;
- транспортнинг двигател ва агрегат қисмлари рақамларини рўйхатлаш ҳужжатларида ёзилган рақамлар билан фарқ аниқланган тақдирда бевосита ҳайдовчини иштирокида солиштириш мақсадида;
- транспорт воситасига тегишли ҳужжатлар ёки унда олиб кетилаётган юк ҳужжатлари мавжудлигини текшириш зарурати юзасига келганда;
- ҳайдовчи ёки йўловчи жиноят содир этганида гумон қилинаётганда;
- ҳайдовчининг транспорт воситаси кабинасида бўлиши йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашга таъдир солиши (чарчоқлик ва бетоблик) мумкин бўлган ҳолларда.

НУҚСОНЛИ ТОВАР СОТИЛГАНДА

истеъмолчи ўз хоҳишига қараб қуйдагилардан бирини талаб қилишга ҳақли

- Нўқсонли товар сотилганда истеъмолчи, агар бу ҳол шартнома тузиш пайтида айтиб ўтилмаган бўлса, ўз хоҳишига қараб қуйдагилардан бирини талаб қилишга ҳақли:
- товари аини шундай маркали (моделли, артикулли) мақбул сифатли товарга алмаштириб бериш;
- товари бошқа маркали (моделли, артикулли) шундай товарга алмаштириб, унинг харид нархини тегишсиз қайта ҳисоб-китоб қилиш;
- товарнинг нўқсонларини бепул бартараф этиш ёки нўқсонларни бартараф этишга қилинган харажатларни қоплаш;
- харид нархини нўқсонга мутаносиб равишда камайтириш;
- шартномани бекор қилиб, кўрилган зарарни қоплаш.

ХОРИЖГА ЧИҚИШ БИОМЕТРИК ПАСПОРТИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ УЧУН паспорт столига қандай ҳужжатлар тақдим этилади?

Фуқаролар хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш учун маълумотларни йиғиш пунктига (паспорт столига) қуйдаги ҳужжатларни тақдим этади:

- ариза-анкета;
- биометрик паспорт ёки ID-карта ёхуд 16 ёшга тўлмаган фуқаролар учун тузилганлик ҳақида гувоҳнома;
- илгари берилган хорижга чиқиш биометрик паспорти (мавжуд бўлган тақдирда);
- ваколатли органнинг қарори (хорижга чиқиш биометрик паспорти ашёвий далил сифатида олиб қўйилганда);
- ҳарбий гувоҳнома ёки бошқа ҳужжат — ҳарбий хизматга мажбурлар учун;
- давлат божи тўланганлиги тўғрисидаги квитанция (243 минг 276 сўм, 16 ёшга етмаганлар учун 162 минг 184 сўм);
- ота-оналар, васийлар (ҳомийлар)нинг фуқаронинг хорижга чиқишига нотариал тасдиқланган розилиги — вояга етмаганлар учун;
- фуқарога ҳамроҳлик қилувчи шахсининг нотариал тасдиқланган мажбурияти — вояга етмаганлар учун.

БЕМОР ТИББИЙ ЁРДАМ СЎРАБ МУРОЖААТ ҚИЛГАН

ва тиббий ёрдам олаётган пайтда қуйдаги ҳуқуқларга эга:

- шифокорни ва шифохонани танлаш;
- санитария-гигиена талабларига жавоб берадиган шароитда текширувдан ўттиш, даволашни ва парварши қилишни;
- ўз илтимосига кўра бошқа мутахассислардан маслаҳатлар олиш;
- тиббий ёрдам сўраб муурожаат қилганлиги, соғлигининг ҳолати, қўйилган ташхис тўғрисидаги маълумотлар ҳамда уни текшириш ва даволаш чоғида олинган бошқа маълумотлар сир сақланиши;
- тиббий аралашувида ўз ихтиёри билан розилик бериш ёки уни рад этиш.

Алло вазирлигининг телеграмдаги «Huquqiy axborot» канали.

